

Rekomendacja nr 48/2017

z dnia 27 lipca 2017 r.

**Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji
w sprawie objęcia refundacją produktu leczniczego
Humira, adalimumabum, roztwór do wstrzykiwań, 40 mg, 2 amp.-
strz.+2 gaziki; Humira, adalimumabum, roztwór do wstrzykiwań,
40 mg, 2 amp.-strz.+2 gaziki; Humira, adalimumabum, roztwór
do wstrzykiwań, 40 mg, 2 wstrz.+2 gaziki; w ramach programu
lekowego: leczenie zapalenia błony naczyniowej oka (ZBN) - część
pośrednia, odcinek tylny lub cała błona naczyniowa oka (ICD-10
H20.0, H30.0)**

Prezes Agencji nie rekomenduje objęcia refundacją produktu leczniczego:

- Humira, adalimumabum, roztwór do wstrzykiwań, 40 mg, 2 amp.-strz.+2 gaziki, EAN: 8054083011905;
- Humira, adalimumabum, roztwór do wstrzykiwań, 40 mg, 2 amp.-strz.+2 gaziki, EAN: 5909990005055;
- Humira, adalimumabum, roztwór do wstrzykiwań, 40 mg, 2 wstrz.+2 gaziki, EAN: 8054083011912,

w ramach programu lekowego: leczenie zapalenia błony naczyniowej oka (ZBN) - część pośrednia, odcinek tylny lub cała błona naczyniowa oka (ICD-10 H20.0, H30.0).

Uzasadnienie rekomendacji

Prezes Agencji, biorąc pod uwagę stanowisko Rady Przejrzystości, dostępne dowody naukowe i wyniki analiz farmakoekonomicznych, oraz wytyczne międzynarodowe stwierdza, że finansowanie ze środków publicznych ocenianej technologii medycznej nie jest uzasadnione.

Ocena efektywności klinicznej przeprowadzona na podstawie dostępnych dowodów naukowych dla porównania adalimumabu z placebo (w obu ramionach podawano prednizon, a część pacjentów mogła przyjmować maksymalnie 1 lek immunosupresyjny), wskazała istotne statystycznie korzystne różnice na rzecz wnioskowanej technologii lekowej pod względem: czasu do wystąpienia niepowodzenia leczenia ogółem, niepowodzenia leczenia ze względu na przyczynę występującego odpowiednio w co najmniej 6. lub 2. tyg. badania.

W zakresie niektórych drugorzędowych punktów końcowych wykazano w badaniu VISUAL I różnice znamienne statystycznie na korzyść wnioskowanej technologii lekowej. Należy jednak podkreślić niepewność wnioskowania o skuteczności w tym zakresie, z uwagi na jednoczesny brak istotności statystycznej różnic wyników dla tych punktów w drugim analizowanym badaniu – VISUAL II. W badaniach porównywano inne populacje pacjentów (z aktywną i nieaktywną chorobą). Różnice mogą być też związane z odmiennymi konstrukcjami definicji poszczególnych punktów końcowych w dostępnych badaniach.

Ocena bezpieczeństwa stosowania wnioskowanej technologii wskazała, że częstość występowania ciężkich zdarzeń niepożądanych ogółem była istotnie statystycznie większa wśród chorych stosujących adalimumab w porównaniu z grupą kontrolną pacjentów.

Zgodnie z zapisami wnioskowanego programu lekowego leczenie (w przypadku braku powikłań) powinno być prowadzone przez 24 miesiące. Brak jest natomiast wiarygodnych danych umożliwiających wnioskowanie o długookresowym bezpieczeństwie stosowania adalimumabu. Należy wskazać, że wśród pacjentów stosujących adalimumab w badaniach VISUAL I i II odnotowano po jednym zgonie w każdym z tych badań, a w grupie kontrolnej żaden zgon nie wystąpił, aczkolwiek nie wskazano wprost na związek tych zdarzeń z prowadzonym leczeniem biologicznym. Ponadto, w czasie badań klinicznych produktu Humira wykonanych na potrzeby rejestracji leku, trwających co najmniej 12 tygodni, obserwowano nowotwory złośliwe. Po wprowadzeniu produktu do obrotu, Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych poinformował o rzadkich przypadkach chłoniaka T-komórkowego wątrobowo-śledzionowego u pacjentów leczonych adalimumabem. Food and Drug Administration informuje natomiast występowaniu m.in. trombocytopenii i leukopenii, chłoniaków i innych nowotworów oraz białaczek i zaburzeń demielinizacyjnych.

Należy także mieć na uwadze ograniczenia związane z przeprowadzoną analizą kliniczną. Populacja pacjentów objętych badaniami nie jest w pełni zgodna z docelową populacją pacjentów kwalifikujących się do wnioskowanego programu. Kryteria włączenia do przeglądu systematycznego, a tym samym badań włączonych do analizy (VISUAL I i VISUAL II), nie obejmowały pacjentów po niepowodzeniu z przeciwwskazaniem, czy nietolerancją na terapię immunosupresyjną, co dopuszcza proponowany program lekowy. W wykorzystanych badaniach wszyscy pacjenci stosowali prednizon, a 30-47% z nich 1 lek immunosupresyjny w ramach leczenia wspomagającego. Oznacza to również, że najlepsze leczenie wspomagające nie w pełni odpowiadało polskiej praktyce klinicznej (nie uwzględniono monoterapii immunosupresantami, ale też, żaden ekspert nie wskazał, czy terapię tę stosuje się w monoterapii). Ponadto, w badaniach nie uczestniczyli pacjenci z przeciwwskazaniami lub objawami nietolerancji terapii z zastosowaniem kortykosteroidów lub leków immunosupresyjnych, którzy także kwalifikują się do programu. Z powodu wskazanych powyżej niezgodności istnieje ryzyko, że skuteczność wnioskowanej interwencji warunkach rzeczywistej praktyki klinicznej może się różnić od tej wykazanej w analizie.

Odnosząc się do projektu wnioskowanego programu, nie określono w precyzyjny sposób, kiedy należy terapię uznać za skuteczną i zakończyć udział pacjenta w programie mając na uwadze ryzyka wynikające z długotrwałego leczenia biologicznego. Zasadnym wydaje się wskazanie możliwości terapeutycznych w przypadku wykazania niepowodzenia terapii adalimumabem (np. powrotu do leczenia standardowego w wypadku nieskuteczności adalimumabu).

Na podstawie oceny ekonomicznej można wnioskować, że stosowanie adalimumabu w miejsce najlepszego leczenia wspomagającego we wnioskowanym wskazaniu jest droższe i skuteczniejsze, a wprowadzenie do refundacji wnioskowanej technologii lekowej związane będzie ze wzrostem wydatków płatnika publicznego bez względu na zaproponowany instrument podziału ryzyka. Należy przy tym zauważyć, że leczenie immunosupresyjne nie zostało uwzględnione w oszacowaniach analizy ekonomicznej ani wpływu na budżet wnioskodawcy, co obniża wiarygodność wyników. Ponadto w przypadku skuteczności podjętego leczenia wraz z jego przedłużaniem się, koszty terapii będą rosły z powodu ponoszonych kosztów leku, a także dodatkowego monitorowania terapii. Należy też mieć na uwadze możliwe przyszłe koszty wynikające z narastania ryzyka poważnych powikłań związanych z przewlekłym stosowaniem leków biologicznych.

Zastosowanie proponowanego instrumentu dzielenia ryzyka nie powoduje uzyskania efektywności kosztowej, wobec powyższego zasadnym byłoby jego znaczące pogłębienie.

Przedmiot wniosku

Zlecenie Ministra Zdrowia dotyczy oceny zasadności finansowania ze środków publicznych produktu leczniczego:

- Humira (adalimumab), roztwór do wstrzykiwań, 40 mg (2 wstrzykiwacze + 2 gaziki nasączone alkoholem), EAN 8054083011912;
- Humira (adalimumab), roztwór do wstrzykiwań, 40 mg (2 ampułkostrzykawki 40 mg/0,4 ml + 2 gaziki nasączone alkoholem), EAN 8054083011905;
- Humira (adalimumab), roztwór do wstrzykiwań, 40 mg (2 ampułkostrzykawki 40 mg/0,8 ml + 2 gaziki nasączone alkoholem), EAN 5909990005055;

wnioskowanego do wydawania pacjentom bezpłatnie w ramach programu lekowego: leczenie zapalenia błony naczyniowej oka (ZBN) - część pośrednia, odcinek tylny lub cała błona naczyniowa oka (ICD-10 H20.0, H30.0), z proponowaną ceną zbytu netto wynoszącą [REDACTED].

Wnioskodawca wnioskuje o umieszczenie leku na wykazie leków refundowanych w istniejącej grupie limitowej: 1050.1, blokery TNF – adalimumab. Wnioskodawca przedstawił instrument dzielenia ryzyka.

Problem zdrowotny

Zapalenie błony naczyniowej (ZBN) to różne postaci zapaleń wewnątrzgałkowych, które obejmują nie tylko naczyniówkę, ale również siatkówkę wraz z jej naczyniami. Zapalenie błony naczyniowej oka to stan potencjalnie zagrażający widzeniu, który może prowadzić do znacznego pogorszenia ostrości wzroku. Jest przyczyną utraty wzroku u około 10% chorych w Stanach Zjednoczonych i około 3-7% chorych w Europie.

Szacowana roczna zapadalność na ZBN wynosi od 17 do 52 na 100 000 osób natomiast chorobowość od 38 do 714 na 100 000 osób – powyższe informacje dotyczą populacji ogólnej. Nie odnaleziono danych epidemiologicznych dotyczących warunków polskich.

Najczęściej występującą postacią jest zapalenie przedniego odcinka błony naczyniowej (60-90% przypadków), następnie wymienia się zapalenie pośredniej części błony naczyniowej (ok. 15% przypadków) oraz zapalenie tylnego odcinka błony naczyniowej i/lub zapalenie całej błony naczyniowej, które stanowią około 10-15% wszystkich przypadków.

Alternatywna technologia medyczna

Brak jest wytycznych postępowania klinicznego we wskazaniu zapalenie błony naczyniowej oka w Polsce i Europie. Natomiast wytyczne amerykańskie wskazują, że we wnioskowanym wskazaniu

zaleca się podanie leków biologicznych (infliksymb, adalimumab), które obecnie stosowane są w III linii leczenia, jednak eksperci rozważają zastosowanie tych leków także w I linii w części przypadków (np. zapalenie całej błony naczyniowej w przebiegu zespołu Behçeta z obrzękiem płamki).

Obecnie w Polsce ze środków publicznych w ZBN nie są finansowane żadne leki biologiczne, z innych rodzajów terapii finansowane są natomiast:

- leki sterydowe - m.in. w leczeniu procesów zapalnych, w tym ZBN;
- leki immunosupresyjne - m.in. w chorobach autoimmunizacyjnych, w przebiegu których może wystąpić ZNB.

Wskazane przez wnioskodawcę technologie alternatywne stanowią:

- leki immunosupresyjne: azatiopryna, cyklofosamid, cyklosporyna, metotreksat, mykofenolan mofetylu, takrolimus;
- glikokortykosteroidy: deksametazon, metyloprednizolon, prednizolon, prednizon, triamcynolon.

Leki te są finansowane ze środków publicznych.

Opis wnioskowanego świadczenia

Adalimumab (substancja czynna produktu Humira) wiąże się swoiście z TNF (ang. *tumor necrosis factor*, czynnik martwicy nowotworu) i neutralizuje biologiczną czynność TNF blokując jego interakcję z receptorami na powierzchni komórki. Moduluje odpowiedzi biologiczne indukowane lub regulowane przez TNF, w tym zmiany w poziomach cząsteczek adhezji międzykomórkowej odpowiadających za migrację leukocytów.

Zarejestrowane wskazania do stosowania leku Humira to:

- reumatoidalne zapalenie stawów,
- wielostawowe młodzieńcze idiopatyczne zapalenie stawów,
- zapalenie stawów z towarzyszącym zapaleniem przyczepów ścięgniętych,
- zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa (ZZSK),
- osiowa spondyloartropatia bez zmian radiograficznych charakterystycznych dla ZZSK,
- łuszczycowe zapalenie stawów,
- łuszczycyca,
- łuszczycyca zwyczajna (plackowata) u dzieci i młodzieży,
- ropne zapalenie apokrynowych gruczołów potowych (Hidradenitis Suppurativa, HS),
- choroba Leśniowskiego-Crohna,
- choroba Leśniowskiego-Crohna u dzieci i młodzieży,
- wrzodziejące zapalenie jelita grubego,
- zapalenie błony naczyniowej oka.

Wskazanie zgodne z wnioskiem refundacyjnym obejmuje LECZENIE ZAPALENIA BŁONY NACZYNIOWEJ OKA (ZBN) – CZĘŚĆ POŚREDNIA, ODCINEK TYLNY LUB CAŁA BŁONA NACZYNIOWA (ICD-10 H20.0, H30.0) w ramach tak zatytułowanego programu lekowego.

Do leczenia adalimumabem w ramach programu kwalifikują się dorośli pacjenci z niezakaźnym przewlekłym, przetrwałym lub nawrotowym ZBN (części pośredniej, odcinka tylnego lub całej błony naczyniowej), spełniający dodatkowo jedno z poniższych kryteriów:

- a) niemożliwe do osiągnięcia stadium nieaktywne choroby przy dawce ≤ 10 mg prednizolu (lub dawce równoważnej innego leku steroidowego) lub terapii lekami immunosupresyjnymi, lub kombinacji leczenia obu typami leków po kursie leczenia trwającym 15 tygodni. Choroba nieaktywna definiowana jest jako:

- brak aktywnej zapalnej zmiany naczyniówki i siatkówki i/lub naczyń siatkówki;

- stopień nacieków komórkowych w komorze przedniej oka $\leq 0,5$ - według kryteriów SUN¹;
- stopień przymglenia ciała szklistego oka $\leq 0,5+$ według kryteriów SUN;
- b) konieczność zmniejszenia dawki kortykosteroidów lub odstawienia leczenia immunosupresyjnego, u chorych z chorobą nieaktywną, u których udokumentowano co najmniej 1 zaostrzenie choroby występujące w czasie do 28 dni od rozpoczęcia zmniejszania dawki kortykosteroidów lub stabilizacji po odstawieniu obu typów leków trwającej krócej niż 3 miesiące;
- c) występowanie przeciwwskazań lub objawów nietolerancji terapii z zastosowaniem kortykosteroidów lub leków immunosupresyjnych.

Do programu włączani są również chorzy, którzy byli uprzednio leczeni adalimumabem w ramach hospitalizacji według jednorodnych grup pacjentów (JGP), pod warunkiem, że spełniali kryteria włączenia do programu. Jeżeli terapia ta była nieprzerwana od momentu wejścia w życie programu i wykazano w tym czasie skuteczność podawanego adalimumabu, wtedy terapia powinna być realizowana z wykorzystaniem tej samej cząsteczki leku.

W przypadku nawrotów pacjent może być włączony do programu zgodnie z kryteriami włączenia.

Ocena skuteczności (klinicznej oraz praktycznej) i bezpieczeństwa

Ocena ta polega na zebraniu danych o konsekwencjach zdrowotnych (skuteczność i bezpieczeństwo) wynikających z zastosowania nowej terapii w danym problemie zdrowotnym oraz innych terapii, które w danym momencie są finansowane ze środków publicznych i stanowią alternatywne leczenie dostępne w danym problemie zdrowotnym. Następnie ocena ta wymaga określenia wiarygodności zebranych danych oraz porównania wyników dotyczących skuteczności i bezpieczeństwa nowej terapii względem terapii już dostępnych w leczeniu danego problemu zdrowotnego.

Na podstawie powyższego ocena skuteczności i bezpieczeństwa pozwala na uzyskanie odpowiedzi na pytanie o wielkość efektu zdrowotnego (zarówno w zakresie skuteczności, jak i bezpieczeństwa), którego należy oczekiwać względem nowej terapii w porównaniu do innych rozważanych opcji terapeutycznych.

Ocenę skuteczności i bezpieczeństwa wnioskowanej technologii przeprowadzono na podstawie:

- 2 randomizowanych, podwójnie zaślepionych, wieloośrodkowych badań oceniających adalimumab vs BSC²:
  - VISUAL I – z niską oceną ryzyka wystąpienia błędu systematycznego; hipotezą superiority; okresem obserwacji: do momentu wystąpienia 138 przypadków niepowodzenia leczenia - maksymalnie leczenie stosowano przez 80 tyg.; populacją pacjentów: grupa ADA+BSC: 110; grupa PLC³+BSC: 107;
  - VISUAL II - z niską oceną ryzyka wystąpienia błędu systematycznego; z hipotezą superiority; okresem obserwacji: do momentu wystąpienia 106 przypadków niepowodzenia leczenia, maksymalnie 80 tyg.; populacją pacjentów: grupa ADA+BSC: 115; grupa PLC+BSC: 111;
- 1 jednoramiennego badania otwartego stanowiącego fazę przedłużoną badań VISUAL I i VISUAL II:
  - VISUAL III - okres obserwacji wynosił 174 tygodnie dla chorych z nieaktywną postacią ZBN w chwili rozpoczęcia badania (VISUAL II) oraz 222 tygodnie dla chorych z postacią aktywną (VISUAL I); populacja pacjentów: 371; brak możliwości oceny ryzyka wystąpienia błędu systematycznego z powodu braku publikacji pełnotekstowej.

¹ standaryzacja nomenklatury zapaleń błony naczyniowej (Standarization of Uveitis Nomenclature);

² najlepsze leczenie wspomagające (best supportive care);

³ placebo;

Nie odnaleziono publikacji dotyczących oceny skuteczności praktycznej ocenianej technologii medycznej.

Skuteczność kliniczna

Istotną statystycznie różnicę na korzyść ocenianej interwencji względem komparatora wykazano dla punktów końcowych:

- czas do wystąpienia niepowodzenia leczenia ogółem:
  - VISUAL I: w wyniku zastosowanej interwencji ryzyko niepowodzenia leczenia zmniejszyło się o połowę - HR⁴ (95% CI)=0,50 (0,36; 0,70); mediana czasu do wystąpienia niepowodzenia leczenia wynosiła 5,6 miesięcy w grupie stosującej ADA+BSC vs 3 miesiące w grupie PLC+BSC;
  - VISUAL II: w wyniku zastosowanej interwencji ryzyko niepowodzenia leczenia zmniejszyło się o 43% - HR (95% CI)=0,57 (0,39; 0,84); mediana czasu do wystąpienia niepowodzenia leczenia wynosiła 8,3 miesiąca w grupie kontrolnej, natomiast w grupie badanej nie osiągnięto mediany, gdyż u ponad 50% chorych stosujących ADA+BSC nie odnotowano niepowodzenia leczenia;
- czas do wystąpienia niepowodzenia leczenia ze względu na przyczynę wystąpienia niepowodzenia:
  - VISUAL I:
    - z powodu pojawienia się nowych aktywnych zmian zapalnych (≥ 6 tyg.), po zastosowaniu interwencji ryzyko było mniejsze o 62%, HR (95% CI) = 0,38 (0,21; 0,69);
    - z powodu wystąpienia nacieków komórkowych w komorze przedniej oka (≥ 6 tyg.), po zastosowaniu interwencji ryzyko było mniejsze o 49% - HR (95% CI) = 0,51 (0,30; 0,86);
    - związanego z przymgleniem ciała szklстого (≥ 6 tyg.), po zastosowaniu interwencji ryzyko było mniejsze o 68% - HR (95% CI) = 0,32 (0,18; 0,58);
    - z powodu pogorszenia najlepszej skorygowanej ostrości wzroku (≥ 6 tyg.), po zastosowaniu interwencji ryzyko było mniejsze o 44% - HR (95% CI) 0,56 (0,32; 0,98);
  - VISUAL II:
    - z powodu pogorszenia najlepszej skorygowanej ostrości wzroku (≥ 2 tyg.), po zastosowaniu interwencji pozostało 33% ryzyka początkowego - HR (95% CI) = 0,33 (0,16; 0,70);
- częstość występowania niepowodzenia leczenia ogółem:
  - VISUAL I (≥ 6 tyg.) po zastosowaniu interwencji prawdopodobieństwo wystąpienia niepowodzenia leczenia ogółem wyniosło 33% wartości początkowej, OR⁵ (95% CI) = 0,33 (0,18; 0,60); RD⁶ (95% CI) = -0,24 (-0,36; -0,12); NNT⁷ (95% CI) = 5 (3; 9);

⁴ ang. hazard ratio, hazard względny;

⁵ iloraz szans (odds ratio);

⁶ ang. *risk difference* – różnica ryzyka;

⁷ liczba pacjentów, u których zastosowane leczenie prowadzi do wystąpienia jednego korzystnego punktu końcowego (number needed to treat);

- VISUAL II (≥ 2 tyg.), po zastosowaniu interwencji prawdopodobieństwo wystąpienia niepowodzenia leczenia ogółem wyniosło 53% wartości początkowej, OR (95% CI) = 0,53 (0,31; 0,89); RD (95% CI) = -0,16 (-0,29; -0,03); NNT (95% CI) = 7 (4; 34);
- częstość występowania niepowodzenia leczenia, ocena z uwzględnieniem poszczególnych przyczyn niepowodzenia leczenia (VISUAL I):
  - zmiany zapalne naczyńówki i siatkówki (≥ 6 tyg.), była mniejsza o 51%, OR (95% CI) = 0,49 (0,25; 0,96); RD (95% CI) = -0,12 (-0,22; -0,01); NNT (95% CI) = 9 (5; 100) (populacja ITT⁸);
  - zwiększenie stopnia przymglenia ciała szklanego (≥ 6 tyg.) była mniejsza o 70%, OR (95% CI) = 0,30 (0,15; 0,57); RD (95% CI) = -0,22 (-0,33; -0,11); NNT (95% CI) = 5 (4; 10) (populacja ITT);
  - związane z wystąpieniem aktywnych zmian zapalnych u chorych ze zmianami zapalnymi naczyńówki i siatkówki na początku badania (≥ 6 tyg.) było mniejsze o 59%, OR (95% CI) = 0,41 (0,20; 0,86); RD (95% CI) = -0,18 (-0,33; -0,03); NNT (95% CI) = 6 (4; 34) (analiza w podgrupach);
  - związane z wystąpieniem przymglenia ciała szklanego u chorych ze stopniem przymglenia ciała szklanego ≥ 1 na początku badania (≥ 6 tyg.) było mniejsze o 71%, OR (95% CI) = 0,29 (0,14; 0,59); RD (95% CI) = -0,26 (-0,41; -0,12); NNT (95% CI) = 4 (3; 9) (analiza w podgrupach);
  - związane z wystąpieniem przymglenia ciała szklanego u chorych ze stopniem przymglenia ciała szklanego ≥ 2 na początku badania (≥ 6 tyg.) było mniejsze o 75%, OR (95% CI) = 0,25 (0,11; 0,59); RD (95% CI) = -0,30 (-0,47; -0,13); NNT (95% CI) = 4 (3; 8) (analiza w podgrupach);
- zmiana wyniku VFQ⁹ względem najlepszego uzyskanego stanu do 6 tyg. (VISUAL I):
  - wynik całkowity, wartości średnie były większe ponad czterokrotnie, MD¹⁰ (95% CI) = 4,20 (1,02; 7,38);
  - widoczność z bliskiej odległości, wartości średnie były większe ponad pięciokrotnie, MD (95% CI) = 5,12 (0,37; 9,87);
  - ból gałki ocznej, wartości średnie były większe dziesięciokrotnie, MD (95% CI) = 10,02 (4,90; 15,14);
  - wynik całkowity – analiza długookresowa, wartości średnie były większe ponad trzykrotnie, MD (95% CI) = 3,07 (2,09; 4,06);
- zmiana względem najlepszego uzyskanego stanu do 6 tyg. (VISUAL I):
  - zmiana stopnia nacieków komórkowych w komorze przedniej oka – wynik ogółem, średnia zmiana w grupie badanej jest mniejsza niż w grupie kontrolnej o blisko 30%, MD (95% CI) = -0,29 (-0,51; -0,07);
  - zmiana stopnia przymglenia ciała szklanego – wynik ogółem, średnia zmiana w grupie badanej jest mniejsza niż w grupie kontrolnej o blisko 30%, MD (95% CI) = -0,27 (-0,43; -0,11);

⁸ ang. *intention-to-treat* – populacja zgodna z zaplanowanym leczeniem;

⁹ kwestionariusz funkcji wzrokowych (Visual Function Questionnaire); wynik mieści się w zakresie od 0 (najgorsze funkcjonowanie narządu wzroku) do 100 (najlepsze funkcjonowanie narządu wzroku).

¹⁰ ang. *mean difference* – różnica średnich;

- zmiana logarytmu najmniejszego kąta rozdzielczości BCVA¹¹ – wynik ogółem, średnia zmiana w grupie badanej jest mniejsza niż w grupie kontrolnej o 7% MD (95% CI) = -0,07 (-0,11; -0,02);
- centralna grubość siatkówki – wynik ogółem, średnia zmiana w grupie badanej jest mniejsza niż w grupie kontrolnej o 11%, MD (95% CI) = -11,4 (-20,9; -1,8);
- centralna grubość siatkówki – wynik ogółem (VISUAL I): zmiana centralnej grubości siatkówki względem najlepszego uzyskanego stanu do 6 tyg. w podgrupie chorych bez obrzęku płamki, bez otworu w płamce żółtej oraz bez odwarstwienia siatkówki w chwili rozpoczęcia badania (VISUAL I), średnia zmiana w grupie badanej jest mniejsza niż w grupie kontrolnej o 120%, MD (95% CI) = -12,0 (-21,5; -2,5).

Brak istotnych statystycznie różnic wyników pomiędzy porównywanymi technologiami otrzymano dla punktów końcowych:

- czas do wystąpienia niepowodzenia leczenia – ocena z uwzględnieniem poszczególnych przyczyn niepowodzenia leczenia (VISUAL II):
  - z związanego z przymgleniem ciała szklistego (≥ 2 tyg.);
  - z powodu pojawienia się nowych aktywnych zmian zapalnych (≥ 2 tyg.);
  - z powodu wystąpienia nacieków komórkowych w komorze przedniej oka (≥ 2 tyg.);
- zmiana wyniku VFQ względem najlepszego uzyskanego stanu do 6 tyg. (VISUAL I):
  - widoczność z dalekiej odległości;
- zmiana wyniku VFQ względem wartości początkowych (VISUAL II):
  - wynik całkowity;
  - widoczność z dalekiej odległości;
  - widoczność z bliskiej odległości;
  - ból gałki ocznej;
- zmiana względem wartości początkowych (VISUAL II):
  - zmiana stopnia nacieków komórkowych w komorze przedniej oka – wynik ogółem;
  - zmiana stopnia przymglenia ciała szklistego – wynik ogółem;
  - zmiana logarytmu najmniejszego kąta rozdzielczości BCVA – wynik ogółem;
- czas do wystąpienia w co najmniej w jednym oku obrzęku płamki widocznego w badaniu OCT¹²:
  - czas do wystąpienia w co najmniej w jednym oku obrzęku płamki widocznego w badaniu OCT w podgrupie chorych bez obrzęku płamki na początku badania (≥ 6 tyg.) VISUAL I;
  - czas do wystąpienia w co najmniej w jednym oku obrzęku płamki widocznego w badaniu OCT w podgrupie chorych bez obrzęku płamki na początku badania (≥ 2 tyg.) VISUAL II;
- centralna grubość siatkówki – wynik ogółem:
  - zmiana centralnej grubości siatkówki względem wartości początkowych (VISUAL II).

¹¹ najlepsza skorygowana ostrość wzroku (best corrected visual acuity);

¹² *optical coherence tomography* – optyczna tomografia komputerowa;

Dostępne dane dotyczące długoterminowej oceny skuteczności adalimumabu trwającego jednoramiennego badania VISUAL III (będącego fazą przedłużoną badań VISUAL I i II) wskazują, że:

- u pacjentów z nieaktywną postacią ZBN na początku badania VISUAL III:
  - mediana czasu do wystąpienia niepowodzenia leczenia nie została osiągnięta,
  - w czasie 174 tyg. obserwacji niepowodzenie leczenia wystąpiło u 12,5% pacjentów,
  - w czasie 54 tyg. nowe zmiany zapalne nie wystąpiły u 98,4% chorych, stopień nacieków $\leq 0,5$ w obu oczach występował również u 98,4% chorych, natomiast stopień przymglenia ciała szklistego $\leq 0,5$ w obu oczach występował u 92,2 % chorych;
  - w ciągu 1 roku średnia dobową dawkę kortykosteroidów układowych pozostała stabilna - dawka początkowa 1,48 mg; dawka końcowa 1,21 mg ekwiwalentu prednizonu;
- u pacjentów z aktywną postacią ZBN na początku badania VISUAL III:
  - mediana czasu do wystąpienia niepowodzenia leczenia wynosiła 12,5 miesiąca;
  - w czasie 222 tyg. obserwacji niepowodzenie leczenia wystąpiło u 54,3% pacjentów;
  - w czasie 78 tyg. nowe zmiany zapalne nie wystąpiły u 96,3% chorych, stopień nacieków $\leq 0,5$ w obu oczach występował u 90,9% chorych, natomiast stopień przymglenia ciała szklistego $\leq 0,5$ w obu oczach występował u 87,7% chorych;
  - w ciągu 1 roku średnia dobową dawkę kortykosteroidów układowych obniżyła się z 12,7 mg do 3,68 mg ekwiwalentu prednizonu.

Bezpieczeństwo

Istotnie statystycznie różnice na niekorzyść adalimumabu w porównaniu z grupą kontrolną odnotowano w postaci częstości występowania zdarzeń niepożądanych:

- zwiększenia względnego i bezwzględnego ryzyka wystąpienia w:
  - badaniu VISUAL-II:
    - prawdopodobieństwo wystąpienia bólu stawów wzrosło ponad dwupółkrotnie, OR (95% CI) = 2,67 (1,29; 5,53); RD (95% CI) = 0,12 (0,04; 0,21);
    - zwiększenia stężenia aminotransferazy alaninowej, prawdopodobieństwo wystąpienia wzrosło blisko 10 krotnie; OR (95% CI) = 9,52 (1,19; 76,23); RD (95% CI) = 0,06 (0,02; 0,11);
    - zwiększenia stężenia aminotransferazy asparaginowej, prawdopodobieństwo wystąpienia wzrosło ponad ośmiokrotnie, OR (95% CI) = 8,39 (1,03; 68,07); RD (95% CI) = 0,05 (0,01; 0,10);
  - badaniu VISUAL-I:
    - ciężkich zdarzeń niepożądanych ogółem, prawdopodobieństwo wystąpienia wzrosło trzyipółkrotnie, OR (95% CI) = 3,57 (1,26; 10,10); RD (95% CI) = 0,09 (0,02; 0,16);
- zwiększenia bezwzględnego ryzyka wystąpienia w badaniu VISUAL-II:
  - bólu kończyn, ryzyko wystąpienia w grupie badanej jest większe o 0,05, RD (95% CI) = 0,05 (0,001; 0,11);
  - zakażeń górnych dróg oddechowych, ryzyko wystąpienia w grupie badanej jest większe o 0,05, RD (95% CI) = 0,05 (0,001; 0,11).

Nie wykazano różnic istotnych statystycznie między porównywanymi grupami (badanie VISUAL-II) pod względem wystąpienia pozostałych zdarzeń niepożądanych, takich jak: ciężkie zdarzenia niepożądane ogółem, zapalenie: oskrzeli, płuc, płuc wywołane przez bakterie ze szczepu *Legionella*, aseptyczne opon mózgowych, migdałków; gruczolakorak płuc (IV stopień), neutropenia, zaburzenia mowy, stan migrenowy, przemijająca utrata wzroku, waskularyzacja naczyń, odwarstwienie siatkówki, płyn podsiatkówkowy, tamponada serca, rozwarstwienie aorty, zakrzepica żył głębokich, przełom nadciśnieniowy, krwawienie z nosa, zapalenie opłucnej, dysfagia, zapalenie stawów, martwica kości żuchwy, złamanie: kości strzałkowej, kości ramiennej; zdarzenia niepożądane (inne niż ciężkie) ogółem, zapalenie nosogardzieli, zatok; zakażenie dróg moczowych, grypa, bezsenność, ból głowy, ból oka, torbielowaty obrzęk plamki, zapalenie błony naczyniowej, zmniejszona ostrość widzenia, suche oko, nadciśnienie, kaszel, biegunka, nudności, ból pleców, zmęczenie, ból w miejscu wstrzyknięcia, gorączka.

Ocena profilu bezpieczeństwa wnioskowanej technologii dla porównania adalimumabu z grupą kontrolną (brak informacji o istotności statystycznej różnic) wskazała, że:

- częstość ciężkich zdarzeń niepożądanych była:
  - większa na niekorzyść ADA w badaniu VISUAL-I i wyniosła dla ADA 28,8 (n=18) na 100 pacjentolat w porównaniu do 13,6 (n=6) na 100 pacjentolat; 1/3 ciężkich zdarzeń w grupie ocenianej interwencji i 1/2 tych zdarzeń w grupie kontrolnej była prawdopodobnie związana z leczeniem;
  - porównywalna pomiędzy grupami w badaniu VISUAL-II i wynosiła 13,8 vs 14,1/100 pacjentolat;
- częstość zdarzeń niepożądanych była:
  - podobna między grupami (VISUAL-I i VISUAL-II) (odpowiednio: 1052 vs 972/100 pacjentolat; 879 vs 905/100 pacjentolat); w badaniu VISUAL-I ok 1/4 zdarzeń w grupie ocenianej interwencji i ok 1/8 tych zdarzeń w grupie kontrolnej była prawdopodobnie związana z leczeniem;
- zdarzenia niepożądane prowadzące do zgonu w badaniu VISUAL-I i VISUAL-II zanotowano odpowiednio jedno i dwa (brak jest informacji wprost, czy miały związek z leczeniem):
  - VISUAL I - 1 zgon z powodu schyłkowej przewlekłej niewydolność nerek (3. dzień po podaniu leku); dwa nowotwory złośliwe w grupie adalimumabu; żadnego z tych zdarzeń w grupie kontrolnej;
  - VISUAL II – 1 zgon z powodu 2 zdarzeń: rozwarstwienia aorty i tamponady serca (18 dni od podania ostatniej dawki ADA+BSC), jeden nowotwór złośliwy w grupie adalimumabu oraz żadnego z tych zdarzeń w grupie kontrolnej;
- pojedyncze przypadki następujących zdarzeń:
  - VISUAL-I: zaburzenie demielinizacyjne, gruźlica aktywna, gruźlica utajona, toczeń lub reakcja toczniopodobna w grupie adalimumabu oraz żadnego z nich w grupie kontrolnej;
  - VISUAL-II: 3 gruźlice utajone w grupie adalimumabu i 1 – w grupie kontrolnej.

Najczęściej obserwowanymi:

- ciężkimi zdarzeniami niepożądanymi były: zakażenia.
- zdarzeniami niepożądanymi były: reakcje w miejscu podania i reakcje alergiczne.

Dane dotyczące długoterminowej oceny bezpieczeństwa na podstawie badania VISUAL III:

- wskaźnik częstości występowania ciężkich zdarzeń niepożądanych wynosił 19,6/100 pacjentolat;

- wskaźnik częstości występowania zdarzeń niepożądanych wynosił 557/100 pacjentolat.

Według Charakterystyki Produktu Leczniczego (ChPL) Humira najczęstszymi działaniami niepożądanymi związanymi ze stosowaniem adalimumabu (obserwowanymi u więcej niż 1 chorego na 10) były: zakażenia układu oddechowego (w tym zakażenia dolnych i górnych dróg oddechowych, zapalenie płuc, zapalenie zatok, zapalenie gardła, zapalenie części nosowej gardła i zapalenie płuc wywołane przez wirusa opryszczki), które rzadko prowadziły do zgonu, leukopenia (w tym neutropenia i agranulocytoza), niedokrwistość, podwyższone stężenie lipidów we krwi, bóle głowy, bóle brzucha, nudności i wymioty, wysypka (w tym złuszczająca się), bóle mięśniowo-szkieletowe, reakcje w miejscu wstrzyknięcia (w tym zaczerwienienie) i podwyższony poziom enzymów wątrobowych.

W czasie kontrolowanych głównych badań klinicznych produktu Humira, trwających co najmniej 12 tygodni, m.in. u pacjentów z ZBN, obserwowano: nowotwory złośliwe.

Na stronach instytucji monitorujących bezpieczeństwo odnaleziono następujące doniesienia związane z produktem Humira:

- Europejska Agencja Leków (EMA, *European Medicines Agency*) informuje o występowaniu po podaniu adalimumabu: owrzodzeń skóry, zapaleń naczyń o nieznannej częstości występowania;
- Amerykańska Agencja ds. Żywności i Leków (FDA, *Food and Drug Administration*) informuje o występowaniu histoplazmozy i innych, inwazyjnych infekcji grzybiczych, anafilaksji, zdarzeń hematologicznych (w tym: klinicznie istotnych cytopenii, np. trombocytopenii, leukopenii), chłoniaków i innych nowotworów oraz białaczek i nowych przypadków łuszczycy. Po wprowadzeniu produktu Humira do obrotu obserwowano przypadki: zaburzeń psychicznych i układu nerwowego, niewydolności wątroby, sarkoidozy, zaburzeń demielizacyjnych (np. zapalenie nerwu wzrokowego, zespół Guillain-Barré), uszkodzenia naczyń mózgowych, zatorowości płucnej, tężenia, zakrzepicy żył głębokich, gorączki, raka komórkowego Merkel (neuroendokryny skóry), zapaleń wątroby;
- Pharmacovigilance Risk Assessment Committee (PRAC) informuje, że po podaniu adalimumabu obserwowano występowanie: kłębuszkowego zapalenia nerek, ostrej gorączkowej dermatozy neutrofilowej (zespół Sweet'a), niedokrwistości autoimmunohemolitycznej i niedokrwistości hemolitycznej, drgawek, gwałtowności i innych nowotworów mózgu, zapalnego zespołu rekonstrukcji immunologicznej (IRIS), wrzodów, zapalenia skórno-mięśniowego;
- w europejskiej bazie zgłoszeń o podejrzewanych działaniach niepożądanych leków (dane do VI.2016 r.) wskazano, że po podaniu adalimumabu odnotowywano najczęściej zdarzenia z kategorii: zakażenia i zarażenia pasożytnicze, zaburzenia ogólne i stany w miejscu podania, zaburzenia mięśniowo-szkieletowe i tkanki łącznej, zaburzenia żołądka i jelit, nowotwory łagodne, złośliwe i nieokreślone (w tym torbiele i polipy);
- Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych (URPL) wskazuje, że po wprowadzeniu produktu do obrotu u pacjentów leczonych adalimumabem informowano o rzadkich przypadkach chłoniaka T-komórkowego wątrobowo-śledzionowego.

Ograniczenia analizy

Na wiarygodność wnioskowania na podstawie wyników analizy klinicznej mają wpływ aspekty, które wymieniono poniżej:

- wnioskodawca, jako komparator wskazuje BSC, w ramach którego stosowane są leki immunosupresyjne (azatiopryna, cyklofosfamid, cyklosporyna, metotreksat, mykofenolan mofetylu, takrolimus), oraz leki steroidowe (deksametazon, prednizon, prednizolon, triamcynolon i metyloprednizolon); tymczasem w badaniach włączonych do analizy klinicznej

komparatorem był prednizon lub jego ekwiwalent¹³, a część pacjentów otrzymywało maksymalnie 1 lek immunosupresyjny; nie jest wiadome, jakie leki steroidowe poza prednizonem wchodzi w skład BSC; prednizon nie wyczerpuje listy leków sterydowych stosowanych w polskiej praktyce klinicznej;

- jako komparatory wskazane przez wnioskodawcę, a stosowane i refundowane w Polsce pominięto leki immunosupresyjne;
- niezgodności w zakresie charakterystyki populacji docelowej, a uwzględnionej w badaniach:
  - kryteria włączenia do badań wykorzystanych w analizie nie w pełni pokrywają się z kryteriami kwalifikacji do wnioskowanego programu lekowego (PL) w zakresie:
    - długości wcześniejszego nieskutecznego leczenia (w PL kryterium obejmuje m.in.: „niemożliwe do osiągnięcia stadium nieaktywne choroby” po kursie leczenia trwającym 15 tygodni; natomiast do badania VISUAL I kwalifikowano pacjentów z aktywną postacią choroby „mimo trwającego ≥ 2 tygodnie leczenia”;
    - rodzaju dozwolonej wcześniejszej terapii (przeciwwskazania do włączenia do PL nie odnoszą się do uniemożliwienia stosowania:
      - w przeszłości: leków anty-TNF-alfa lub jakichkolwiek leków biologicznych lub
      - w czasie 28 dni poprzedzających udział w programie: metotreksatu, cyklosporyny, mykofenolanu mofetylu (lub ekwiwalentu), azatiopryny lub takrolimusu);
- niezgodności w zakresie stosowanego komparatora z wnioskowanym programem lekowym a uwzględnionego w badaniach:
  - kryteria włączenia do przeglądu systematycznego nie obejmowały pacjentów stosujących samą terapię immunosupresyjną, uwzględnionych w projekcie wnioskowanego programu lekowego (PL);
- kryteria włączenia do programu lekowego dotyczą m.in. chorych, u których występują przeciwwskazania bądź objawy nietolerancji terapii z zastosowaniem kortykosteroidów lub leków immunosupresyjnych; nie odnaleziono badań klinicznych dotyczących oceny skuteczności i bezpieczeństwa adalimumabu w tej populacji chorych, stąd trudno wnioskować o skuteczności i bezpieczeństwie w tej grupie pacjentów.

Na niepewność wnioskowania na podstawie wyników analizy klinicznej mają wpływ aspekty, które wymieniono poniżej:

- przewidywany w programie okres aktywnego leczenia wynosi ok. 104 tyg. (w przypadku braku powikłań), natomiast okres aktywnego leczenia w badaniach VISUAL I i VISUAL II wynosił maksymalnie 80 tyg.; tym samym okres ekspozycji na lek w realnej praktyce będzie dłuższy niż w badaniach; należy mieć przy tym na uwadze ostrzeżenia i doniesienia związane z możliwym działaniem kancerogennym leków biologicznych, co wpływa na niepewność wnioskowania o bezpieczeństwie długookresowej terapii jest niepewne, gdyż wszystkie negatywne skutki długotrwałej ekspozycji na leczenie biologiczne mogły nie zostać wykazane w badaniach;
- z uwagi na małą liczebność podgrup i eksploracyjny charakter analizy w podgrupach (dokonanej post hoc), wyniki dotyczące skuteczności leczenia obarczone są niepewnością i nie zostały z tego powodu przytoczone w niniejszym dokumencie;

¹³ Działanie przeciwzapalne 5 mg prednizonu jest równoważne działaniu 20 mg hydrokortyzonu, 0,75 mg deksametazonu oraz 0,6 mg betametazonu;

- wyniki dotyczące długoterminowej oceny skuteczności wnioskowanej technologii lekowej pochodzą z cząstkowych publikacji w formie abstraktów konferencyjnych, wyników ciągle trwającego jednoramiennego badania VISUAL III; tym samym nie jest możliwa ich pełna weryfikacja a wnioskowanie na ich podstawie jest ograniczone.

Propozycje instrumentów dzielenia ryzyka

W ramach instrumentu dzielenia ryzyka (ang. *risk sharing scheme*, RSS), p

Ocena ekonomiczna, w tym szacunek kosztów do uzyskiwanych efektów zdrowotnych

Ocena ekonomiczna polega na oszacowaniu i zestawieniu kosztów i efektów zdrowotnych, jakie mogą wiązać się z zastosowaniem u pojedynczego pacjenta nowej terapii zamiast terapii już refundowanych.

*Koszty terapii szacowane są w walucie naszego kraju, a efekty zdrowotne wyrażone są najczęściej w zyskanych latach życia (LYG, *life years gained*) lub w latach życia przeżytych w pełnym zdrowiu (QALY, *quality adjusted life years*) wskutek zastosowania terapii.*

Zestawienie wartości dotyczących kosztów i efektów związanych z zastosowaniem nowej terapii i porównanie ich do kosztów i efektów terapii już refundowanych pozwala na uzyskanie odpowiedzi na pytanie, czy efekt zdrowotny uzyskany u pojedynczego pacjenta dzięki nowej terapii wiąże się z wyższym kosztem w porównaniu do terapii już refundowanych.

Uzyskane wyniki wskaźnika kosztów-efektów zdrowotnych porównuje się z tzw. progiem opłacalności, czyli wynikiem, który sygnalizuje, że przy zasobności naszego kraju (wyrażonej w PKB) maksymalny koszt nowej terapii, która ma wiązać się z uzyskaniem jednostkowego efektu zdrowotnego (1 LYG lub 1 QALY) w porównaniu do terapii już dostępnych, nie powinien przekraczać trzykrotności PKB per capita.

Aktualnie próg opłacalności zł wynosi 130 002 zł (3 x 43 334 zł).

Wskaźnik kosztów-efektów zdrowotnych nie szacuje i nie wyznacza wartości życia, pozwala jedynie ocenić i m. in. na tej podstawie dokonać wyboru terapii związanej z potencjalnie najlepszym wykorzystaniem aktualnie dostępnych zasobów.

Ocenę ekonomiczną wnioskowanej technologii przeprowadzono w oparciu o porównanie adalimumabu stosowanego z najlepszym leczeniem wspomagającym (ADA+BSC) do najlepszego leczenia wspomagającego (BSC). Analizę wykonano techniką kosztów-użyteczności i kosztów-konsekwencji z perspektywy płatnika publicznego oraz wspólnej (tj. płatnika publicznego i pacjenta) w dożywotnym horyzoncie czasowym.

Uwzględniono koszty bezpośrednio: koszt leku biologicznego i konwencjonalnych, koszt podania leku, koszt diagnostyki i monitorowania, koszt leczenia powikłań ujawniających się w długim horyzoncie czasowym (tj. osteoporozy, jaskry, zaćmy, cukrzyca typu 2) oraz koszt utraty zdolności widzenia.

Stosowanie ADA+BSC w miejsce BSC było droższe i skuteczniejsze. Oszacowany inkrementalny współczynnik kosztów użyteczności (ICUR, ang. *incremental cost utility ratio*) wyniósł:

- z perspektywy płatnika publicznego:
  - [redacted] zł/QALY z RSS i
  - 781,31 tys. zł/QALY bez RSS oraz
- [redacted] z perspektywy wspólnej:
  - [redacted] zł/QALY z RSS i
  - 780,52 tys. zł/QALY bez RSS.

Wyniki jednokierunkowej analizy wrażliwości nie powodują zmiany wnioskowania z analizy podstawowej; technologia pozostaje nieopłacalna bez względu na zastosowaną perspektywę i RSS.

Na wyniki analizy wrażliwości największy wpływ mają zmiany parametrów, takich jak: odsetek pacjentów z badania VISUAL I i stopa dyskontowa dla wyników zdrowotnych. Większe wartości tych parametrów powodowały zwiększenie ICUR o odpowiednio: 53-   % (w zależności od RSS) i   %, a mniejsze wartości tych parametrów powodowały zmniejszenie ICUR o odpowiednio: ok   % i   % w porównaniu z analizą podstawową.

Wielokierunkowa analiza wrażliwości wskazała, że zastosowanie danych z badania VISUAL I powodowało wzrost ICUR o ok.   w stosunku do analizy podstawowej, a z badania VISUAL II o   .

Cena zbytu netto leku Humira, przy wartościach ICUR z analizy podstawowej, wynosi:

- 383,71 zł z perspektywy płatnika publicznego,
- 388,54 zł z perspektywy wspólnej.

Ograniczenia analizy

Na wiarygodność wnioskowania na podstawie wyników analizy ekonomicznej mają wpływ aspekty, które wymieniono poniżej:

- w oszacowaniach, jako skład BSC uwzględniono wyłącznie koszty terapii prednizonem, tym samym pomijając koszty innych glikokortykosteroidów a także leków immunosupresyjnych, które biorąc pod uwagę zapisy programu lekowego oraz opinie ekspertów klinicznych są właściwymi komparatorami obok kortykosteroidów; tym samym koszty przypisane komparatorowi mogą nie odzwierciedlać tych ponoszonych w rzeczywistej praktyce klinicznej;
- populacja nie jest zgodna z wnioskowaną; dostępne dowody nie uwzględniają populacji pacjentów po niepowodzeniu leczenia lekami immunosupresyjnymi, czy też z przeciwwskazaniami do stosowania immunosupresantów lub kortykosteroidów;
- nie opisano założeń modelu dotyczących śmiertelności, a parametr ten może istotnie wpływać na wyniki (efekt zdrowotny w modelu był względnie duży);
- nie uwzględniono zdarzeń niepożądanych wynikających ze stosowania produktu leczniczego Humira, w tym prowadzących do hospitalizacji lub zgonu; uwzględnienie ich w modelu mogłoby obniżyć użyteczność i zwiększyć koszty związane z leczeniem ocenianą substancją czynną.

Na niepewność wnioskowania na podstawie wyników analizy klinicznej mają wpływ aspekty, które wymieniono poniżej:

- model ekonomiczny uwzględnia dożywni horyzont czasowy, wykraczający znacznie poza okres obserwacji w badaniach; ekstrapolacja efektów na relatywnie długi okres związana jest z niepewnością prezentowanych wyników, co potwierdza wariant analizy z uwzględnieniem krótszego horyzontu czasowego - zmiana na 5 i 10 letni horyzont czasowy powoduje wzrost ICUR w porównaniu z wynikami analizy podstawowej.

Wskazanie czy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1536 z późn. zm.)

Jeżeli analiza kliniczna wnioskodawcy nie zawiera randomizowanych badań klinicznych dowodzących wyższości leku nad technologiami medycznymi dotychczas refundowanymi w danym wskazaniu, to urzędowa cena zbytu leku musi być skalkulowana w taki sposób, aby koszt stosowania leku wnioskowanego do objęcia refundacją nie był wyższy niż koszt technologii medycznej o najkorzystniejszym współczynniku uzyskiwanych efektów zdrowotnych do kosztów ich uzyskania.

Analiza kliniczna wnioskodawcy zawiera randomizowane badanie kliniczne (RCT) dowodzące wyższości wnioskowanego produktu Humira nad technologiami medycznymi, w rozumieniu ustawy o świadczeniach, dotychczas refundowanymi w danym wskazaniu.

Ocena wpływu na system ochrony zdrowia, w tym wpływu na budżet płatnika publicznego

Ocena wpływu na system ochrony zdrowia składa się z dwóch istotnych części.

Po pierwsze, w analizie wpływu na budżet płatnika, pozwala na oszacowanie potencjalnych wydatków związanych z finansowaniem nowej terapii ze środków publicznych.

Szacunki dotyczące wydatków związanych z nową terapią (scenariusz „jutro”) są porównywane z tym ile aktualnie wydajemy na leczenie danego problemu zdrowotnego (scenariusz „dziś”). Na tej podstawie możliwa jest ocena, czy nowa terapia będzie wiązać się z koniecznością przeznaczenia wyższych środków na leczenie danego problemu zdrowotnego, czy też wiąże się z uzyskaniem oszczędności w budżecie płatnika.

Ocena wpływu na budżet pozwala na stwierdzenie, czy płatnik posiada odpowiednie zasoby na finansowanie danej technologii.

Ocena wpływu na system ochrony zdrowia w drugiej części odpowiada na pytanie jak decyzja o finansowaniu nowej terapii może wpłynąć na organizację udzielania świadczeń (szczególnie w kontekście dostosowania do wymogów realizacji nowej terapii) oraz na dostępność innych świadczeń opieki zdrowotnej.

Ocenę wpływu na system ochrony zdrowia przeprowadzono z perspektywy płatnika publicznego (NFZ), w 2-letnim horyzoncie czasowym.

Liczebność populacji docelowej przyjęto na poziomie 227 (min.158 – max.321) w I roku refundacji oraz 455 (min.316 – max.641) w II roku refundacji.

Uwzględniono koszty: koszt adalimumabu, prednizonu, koszt monitorowania, podania leków, zdarzeń niepożądanych, koszt utraty wzroku, kosztu rzutu choroby.

Wprowadzenie do refundacji wnioskowanej technologii lekowej związane będzie ze wzrostem wydatków NFZ:

- przy uwzględnieniu RSS o:
  - [redacted] w I roku,
  - [redacted] zł w II roku oraz
- przy nieuwzględnieniu RSS o:
  - 7,24 mln w I roku,
  - 19,14 mln zł w II roku.

Wyniki analizy wrażliwości wskazują, że największy wpływ na wyniki ma zmiana: liczebności pacjentów (min. 327 pacj., max. 663), udział w rynku po 2 latach (92% i 100) oraz sposobu szacowania przejęcia rynku przez ADA (model logarytmiczny oraz model wykładniczy). Wydatki związane z wprowadzeniem do refundacji wnioskowanej technologii lekowej będą mieścić się między: [redacted] zł w I roku oraz [redacted] zł przy uwzględnieniu RSS oraz 5,03 mln-14,04 mln PLN w I roku oraz 13,31 mln-27,00 mln PLN w II roku przy nieuwzględnieniu RSS.

Ograniczenia analizy

Na wiarygodność wnioskowania na podstawie wyników analizy wpływu na budżet ma wpływ kilka aspektów, które wymieniono poniżej:

- brak jest przeprowadzenia analizy z perspektywy wspólnej, która jest rekomendowana w przypadku współpłacenia pacjentów za leki, co ma miejsce w analizowanej sytuacji, np. odnośnie prednizonu; wnioskodawca nie uzasadnił odstąpienia od obliczeń;

- w wyliczeniach uwzględniono odsetki chorych stosujących BSC i koszty BSC w podziale na 3 lata, natomiast odsetki chorych stosujących ADA+BSC i koszty ADA+BSC w podziale na 2 lata; przyjęcie takiego postępowania powoduje zawyżenie kosztów BSC (zarówno w scenariuszu aktualnym, jak i nowym), a tym samym zaniżenie kosztów inkrementalnych; takie postępowanie uznano za nieprawidłowe, dlatego wykonano obliczenia własne, które przedstawiono poniżej;
- nie uwzględniono kosztów ponownego włączenia pacjenta do programu w przypadku nawrotu choroby, co umożliwiają zapisy uwzględnione w projekcie; wobec powyższego populacja docelowa może rosnąć i generować wzrost kosztów programu.

Na niepewność wnioskowania na podstawie wyników analizy wpływu na budżet ma wpływ kilka aspektów, które wymieniono poniżej:

- brak wiarygodnych danych dotyczących rzeczywistej liczby pacjentów, która będzie leczona ocenianą technologią lekową; dwóch ekspertów klinicznych wskazało, że będzie ona dużo niższa (12 lub 30 osób), natomiast trzeci ekspert, że będzie ona zawierać się między wariantem podstawowym, a maksymalnym w I roku analizy (250-496);
- wyliczenia populacji docelowej wskazują, że nie uwzględniono w nich części wnioskowanej populacji, tj. pacjentów z przeciwwskazaniami do terapii z zastosowaniem kortykosteroidów lub leków immunosupresyjnych;
- brak wiarygodnych danych dotyczących przejmowania rynku przez ten lek; nie jest też pewne, czy w rozważanym 2 letnim okresie czasu nastąpi stabilizacja na rynku sprzedaży.

Obliczenia własne Agencji

Obliczenia własne Agencji przeprowadzono w związku z niezasadnym postępowaniem przyjętym przez wnioskodawcę skutkującym niepewnością oszacowanych wyników - uwzględniono w obliczeniach dane wejściowe dotyczące kosztów w podziale na 2 lata, zarówno dla ocenianej interwencji, jak i komparatora.

Spowodowało to zwiększenie wydatków ponoszonych na refundację wnioskowanej technologii w porównaniu z analizą podstawową:

- przy uwzględnieniu RSS o: % w I roku i % w II roku oraz
- bez RSS o: 5% w I roku i 8% w II roku.

Omówienie rozwiązań proponowanych w analizie racjonalizacyjnej

Przedmiotem analizy racjonalizacyjnej jest identyfikacja mechanizmu, którego wprowadzenie spowoduje uwolnienie środków publicznych w wysokości odpowiadającej co najmniej wzrostowi kosztów wynikającemu z podjęcia pozytywnej decyzji o refundacji wnioskowanej technologii medycznej w ocenianych wskazaniach.

Analiza racjonalizacyjna jest przedkładana jeżeli analiza wpływu na budżet podmiotu zobowiązanego do finansowania świadczeń ze środków publicznych wykazuje wzrost kosztów refundacji.

Wnioskodawca proponuje obniżenie urzędowej ceny (a tym samym limitu finansowania) każdego leku, widniejącego na liście leków refundowanych w ramach programów lekowych i w ramach chemioterapii, przy obejmowaniu go refundacją, w drodze wydawania kolejnej decyzji refundacyjnej. Kolejna decyzja refundacyjna dla danego leku wiązałaby się z obniżeniem ceny urzędowej o 0,5% w stosunku do ceny obowiązującej w obecnej decyzji refundacyjnej.

Zastosowanie proponowanego rozwiązania pozwoli na uwolnienie środków w wysokości 47 021 097,55 PLN w horyzoncie dwóch lat.

Uwagi do proponowanego instrumentu dzielenia ryzyka

Należy wskazać, że zastosowanie proponowanego przez wnioskodawcę instrumentu nie powoduje uzyskania efektywności kosztowej, wobec powyższego zasadnym byłoby jego pogłębienie.

Uwagi do zapisów programu lekowego

Według opinii ekspertów w „Kryteriach włączenia” minimalna ostrość wzroku 0,4 wydaje się nieco zbyt wygórowania. Istnieje grupa pacjentów z niższą ostrością wzroku, którzy wymagają leczenia i mają szansę na poprawę widzenia.

Ponadto zasadne wydaje się dodanie do zapisów programu lekowego także informacji:

- o optymalizacji leczenia immunomodulującego;
- kryteriów SUN¹⁴, gdyż nie są powszechnie stosowane w Polsce;
- należy zaznaczyć, że ocenia się najlepiej skorygowaną ostrość do dali;
- do oceny ostrości wzroku nie można zamiennie używać Tablic Snellena lub ETDRS. Należy wskazać tablice ETDRS, gdyż są dokładniejsze;
- do pomiaru ciśnienia należy wybrać jednej rodzaj tonometru: tonometr Goldmana (złoty standard) lub tonometr Pascala – niezależny pomiar od grubości rogówki;
- z programu nie należy eliminować pacjentów z ograniczonym zmętnieniem rogówki – nie ma wpływu na ocenę pozostałych struktur oka;
- z programu nie należy eliminować pacjentów z towarzyszącą zaćmą wymagającą zabiegu. Przed włączeniem do programu należy przeprowadzić zabieg jej usunięcia;
- nie należy eliminować pacjentów z programu z jaskrą wczesną lub średniozaawansowaną;
- nie należy wykluczać z programu pacjentów z $T \geq 25$ mmHg. Wprowadzenie Humiry może, np. na skutek zmniejszenia stanu zapalnego całej naczyniówki, przyczynić się do redukcji ciśnienia wewnątrzgałkowego.

Na podstawie analizy programu oraz odnalezionych informacji proponuje się dodanie:

- w części dotyczącej badań przy kwalifikacji do leczenia:
  - badania neurologicznego, ponieważ „wiadomo, że istnieje związek między zapaleniem części pośredniej błony naczyniowej oka, a zaburzeniami demielinizacyjnymi ośrodkowego układu nerwowego”, a badanie to powinno być wykonywane również przed rozpoczęciem leczenia adalimumabem [ChPL Humira];
  - testu na kiłę i boreliozę. Aktywne zakażenia, w tym bakteryjne, stanowią przeciwwskazania do udziału w przedmiotowym programie. Pozytywny wynik testu na kiłę i boreliozę lub boreliozę stanowiły kryteria wyłączenia pacjentów z randomizowanych badań klinicznych [Nguyen 2016, Jaffe 2016]. Dodatkowo w publikacji Teper 2010 wskazano, że „dobrym standardem jest przynajmniej wykluczenie u wszystkich pacjentów kiły i boreliozy, jako przyczyny zapalenia błony naczyniowej”;
  - morfologii krwi z rozmazem (nieautomatycznym), aktywność dehydrogenazy mleczanowej (LDH), stężenie beta-2-mikroglobuliny czy aktywność enzymu konwertującego angiotensynę (ACE), które są pomocne w wykluczeniu chłoniaka oka [Teper 2010]. Do programu nie mogą być kwalifikowani pacjenci z rozpoznaniem stanów przednowotworowych lub z nowotworami złośliwymi w okresie do 5 lat przed włączeniem, podobnie randomizowane badania kliniczne nie zawierały pacjentów z zespołami oka tzw. „masquerade”, takimi jak chłoniak [Nguyen 2016, Jaffe 2016];
  - rezonans magnetyczny ośrodkowego układu nerwowego, ponieważ „mózgowa lokalizacja chłoniaków często towarzyszy zapaleniom błony naczyniowej” [Teper 2010]. Ponadto badanie to pozwala na wykluczenie chorób demielinizacyjnych i było

¹⁴ standaryzacja nomenklatury zapaleń błony naczyniowej (Standardization of Uveitis Nomenclature);

- wykonywane przed włączeniem do randomizowanych badań klinicznych [Nguyen 2016, Jaffe 2016], a zespół demielinizacyjny lub objawy przypominające ten zespół stanowią jedno z przeciwwskazań do udziału w programie;
- badania potwierdzającego lub wykluczającego ciążę (u kobiet w wieku rozrodczym), ponieważ ciąża stanowi jedno z przeciwwskazań do udziału w przedmiotowym programie;
  - badań (np. ultrasonografii typu B) w kierunku wykrycia zapalenia nadtwardówki i twardówki, które stanowią jedno z przeciwwskazań do udziału w programie;
  - w części dotyczącej badań przy monitorowaniu leczenia:
    - badania w celu wykluczenia ewentualnych zakażeń, także po zakończeniu leczenia, ponieważ „eliminacja adalimumabu z ustroju może trwać nawet 4 miesiące i w tym okresie należy kontynuować badania kontrolne” [ChPL Humira];
  - w części dotyczącej badań przy kwalifikacji i monitorowaniu leczenia:
    - oceny jakości życia, która pozwoli na zebranie danych rzeczywistych w polskiej praktyce klinicznej.

Omówienie rekomendacji wydawanych w innych krajach w odniesieniu do ocenianej technologii

W wyniku wyszukiwania zidentyfikowano wytyczne kliniczne dwóch organizacji:

- American Uveitis Society, AUS 2014 - panel ekspertów w leczeniu chorób zapalnych oczu zaleca zastosowanie inhibitorów TNF- α :
  - infliksymab (dowody wysokiej jakości, silna rekomendacja); adalimumab (dowody umiarkowanej jakości, silna rekomendacja):
    - leczenie ZBN występującego w przebiegu choroby Behçeta w ramach I i II linii leczenia ograniczającego użycie kortykosteroidów u dorosłych;
  - infliksymab (dowody umiarkowanej jakości, rekomendacja uznaniowa); adalimumab (dowody umiarkowanej jakości, rekomendacja uznaniowa):
    - leczenie ZBN występującego w przebiegu sarkoidozy w II linii leczenia immunomodulującego, u chorych nieodpowiadających na standardowe leczenie immunomodulujące lub nietolerujących tego leczenia;
    - leczenie zapalenia siatkówki i naczyńówki typu *birdshot* (podtyp zapalenia tylnego odcinka błony naczyniowej), zapalenia całej błony naczyniowej w przebiegu zespołu Vogta-Koyanagi-Harady, zapalenia całej błony naczyniowej z towarzyszącym wielogniskowym zapaleniem błony naczyniowej, idiopatyczne pars planitis -jako środek ograniczający użycie kortykosteroidów w chorobie przewlekłej i o ciężkim nasileniu u chorych nietolerujących leczenia standardowymi lekami immunomodulującymi lub nieodpowiadający na ten rodzaj leczenia;
    - leczenie zapalenia części pośredniej błony naczyniowej w przebiegu chorób demielinizacyjnych - należy rozważyć inne leczenie jako środka ograniczającego użycie kortykosteroidów, a w przypadku chorych z zapaleniem części pośredniej błony naczyniowej (np. *pars planitis*) należy przed zastosowaniem leków anti-TNF wykonać badanie MRI mózgu w celu wykluczenia obecności stwardnienia rozsianego;
- Mesquida M. 2014 USA, (Advances in the Treatment of Noninfectious Uveitis with Biologics: Anti-TNF and Beyond) - Przegląd schematów leczenia różnych postaci ZBN:

- leczenie zapalenia części tylnej błony naczyniowej oraz zapalenia całej błony naczyniowej: u chorych z zapaleniem błony zagrażającym utratą wzroku, zapaleniem nawrotowym lub u chorych nietolerujących konwencjonalnych leków immunosupresyjnych - zaleca się podanie leków biologicznych (infliksymab, adalimumab). Wskazano, że leki biologiczne wywołują odpowiedź szybciej niż leki immunosupresyjne. W dokumencie wskazuje się na stosowanie leków biologicznych w III linii leczenia, jednak eksperci rozważają zastosowanie tych leków także w I linii w części przypadków (np. zapalenie całej błony naczyniowej w przebiegu zespołu Behçeta z obrzękiem płamki).

W wyniku wyszukiwania rekomendacji refundacyjnych odnaleziono 2 rekomendacje:

- 1 pozytywną:
  - Haute Autorité De Santé, HAS 2017 - pozytywnie zaopiniowała umieszczenie na liście leków refundowanych przez narodowe ubezpieczenie i na liście leków zatwierdzonych do stosowania przez szpitale w ocenianym wskazaniu. Wskaźnik efektów do ryzyka był umiarkowany. Rzeczywistą korzyść określono jako ważną. Natomiast poprawę rzeczywistej korzyści zdefiniowano jako niewielką (ASMR IV). Proponowana stawka refundacji: 65 %;
- 1 negatywną:
  - Scottish Medicines Consortium, SMC 2016 ze względu na brak złożenia wniosku przez podmiot odpowiedzialny.

Według informacji przedstawionych przez wnioskodawcę produkt leczniczy Humira jest finansowany w 7 lub 6 krajach UE i EFTA (na 31 wskazanych) w zależności od opakowania. Lek jest refundowany na poziomie 100% bez żadnych ograniczeń. W żadnym kraju nie są stosowane instrumenty podziału ryzyka. W krajach o PKB podobnym do polski nie jest objęty refundacją.

Podstawa przygotowania rekomendacji

Rekomendacja została przygotowana na podstawie zlecenia z dnia 24.02.2017 r. Ministra Zdrowia (znak pisma: PLA.4600.583.2016.6.JT), odnośnie przygotowania rekomendacji Prezesa Agencji w sprawie objęcia refundacją i ustalenia urzędowej ceny zbytu leku Humira, adalimumabum, roztwór do wstrzykiwań, 40 mg, 2 amp.-strz.+2 gaziki, EAN: 8054083011905; Humira, adalimumabum, roztwór do wstrzykiwań, 40 mg, 2 amp.-strz.+2 gaziki, EAN: 5909990005055; Humira, adalimumabum, roztwór do wstrzykiwań, 40 mg, 2 wstrz.+2 gaziki, EAN: 8054083011912 w ramach programu lekowego: leczenie zapalenia błony naczyniowej oka (ZBN) - część pośrednia, odcinek tylny lub cała błona naczyniowa oka (ICD-10 H20.0, H30.0), na podstawie art. 35 ust 1. ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1536 z późn. zm.), po uzyskaniu Stanowisk Rady Przejrzystości nr 77/2017 z dnia 24 lipca 2017 roku w sprawie oceny leku Humira (adalimumab) kod EAN: 5909990005055, w ramach programu lekowego „Leczenie zapalenia błony naczyniowej oka (ZBN) – część pośrednia, odcinek tylny lub cała błona naczyniowa (Icd-10 H20.0, H30.0)”; nr 78/2017 z dnia 24 lipca 2017 roku w sprawie oceny leku Humira (adalimumab) kod EAN: 8054083011905, w ramach programu lekowego „Leczenie zapalenia błony naczyniowej oka (ZBN) – część pośrednia, odcinek tylny lub cała błona naczyniowa (Icd-10 H20.0, H30.0)”; 79/2017 z dnia 24 lipca 2017 roku w sprawie oceny leku Humira (adalimumab) kod EAN: 8054083011912, w ramach programu lekowego „Leczenie zapalenia błony naczyniowej oka (ZBN) – część pośrednia, odcinek tylny lub cała błona naczyniowa (Icd-10 H20.0, H30.0)”

Piśmiennictwo

1. Stanowisko Rady Przejrzystości nr 77/2017 z dnia 24 lipca 2017 roku w sprawie oceny leku Humira (adalimumab) kod EAN: 5909990005055, w ramach programu lekowego „Leczenie zapalenia błony

- naczyniowej oka (ZBN) – część pośrednia, odcinek tylny lub cała błona naczyniowa (Icd-10 H20.0, H30.0)”
2. Stanowisko Rady Przejrzystości nr 78/2017 z dnia 24 lipca 2017 roku w sprawie oceny leku Humira (adalimumab) kod EAN: 8054083011905, w ramach programu lekowego „Leczenie zapalenia błony naczyniowej oka (ZBN) – część pośrednia, odcinek tylny lub cała błona naczyniowa (Icd-10 H20.0, H30.0)”
  3. Stanowisko Rady Przejrzystości nr 79/2017 z dnia 24 lipca 2017 roku w sprawie oceny leku Humira (adalimumab) kod EAN: 8054083011912, w ramach programu lekowego „Leczenie zapalenia błony naczyniowej oka (ZBN) – część pośrednia, odcinek tylny lub cała błona naczyniowa (Icd-10 H20.0, H30.0)”
  4. Wniosek o objęcie refundacją leku Humira (adalimumab) w ramach programu lekowego „Leczenie zapalenia błony naczyniowej oka (ZBN) – część pośrednia, odcinek tylny lub cała błona naczyniowa (Icd-10 H20.0, H30.0)”. Analiza weryfikacyjna Nr: OT.4351.6.2017.